

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรเพศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยสร้างแบบสอบถามเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ และตอนที่ 4 การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีผู้สูงอายุอยู่ในบ้าน จำนวน 400 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 200 คน นักเรียนหญิง 200 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอกซ์ (SPSSX) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ และเปรียบเทียบความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียน โดยทดสอบค่า 'ที' (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีผู้สูงอายุอยู่ในบ้าน จำนวน 400 คน เป็นเพศชาย 200 คน และเพศหญิง 200 คน นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปี นับถือ

ศาสนาพุทธ ลักษณะที่อยู่อาศัยของนักเรียน เป็นบ้านส่วนตัว ในครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ มีผู้สูงอายุเพียงคนเดียว และนักเรียนอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเป็นเวลานานระหว่าง 11-14 ปี

2. ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับข้อคำถามที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุในระดับค่า เรียงตามลำดับดังนี้

- 2.1.1 ในปัจจุบันผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้นเนื่องจากข้อใด
- 2.1.2 โดยทั่วไปผู้สูงอายุที่มีอายุประมาณ 70 ปีขึ้นไป ขาดสารอาหาร ประเภทใดมากที่สุด
- 2.1.3 ข้อใดที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุน้อยที่สุด
- 2.1.4 ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาในข้อใดจึงควรได้รับ เข้าไว้ในสถาน สงเคราะห์คนชรา
- 2.1.5 ข้อใด เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุชอบหูด เสียงดัง
- 2.1.6 โดยทั่วไปผู้สูงอายุมีความผิดปกติทางด้านสายตาในเรื่องใด มากที่สุด
- 2.1.7 ข้อใด เป็นปัญหาโดยตรงต่อสุขภาพผู้สูงอายุ
- 2.1.8 ความบกพร่องทางร่างกายที่พบมากที่สุด ในผู้สูงอายุที่มีอยู่ 70 ปีขึ้นไปได้แก่ข้อใด

2.2 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวม และเป็นรายชื่อ ปรากฏว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ดีกว่านักเรียนชาย สำหรับข้อคำถาม ที่แตกต่างกันมีดังนี้

- 2.2.1 ผู้สูงอายุควรลดอาหารประเภทใด
- 2.2.2 ความเสื่อมของประสาทสัมผัสทำให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาข้อใด
- 2.2.3 สาเหตุใดที่ทำให้ผู้สูงอายุเป็นโรคติดต่อได้ง่าย

3. ทศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร มีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X} = 3.93$)

สำหรับข้อที่นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ได้แก่

- 3.1.1 คนรุ่นเยาว์ควรลูกให้ผู้สูงอายุนั่งบนรถประจำทาง
- 3.1.2 เราไม่ควรดูหมิ่นผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน

3.2 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ระหว่างนักเรียนชาย
กับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวม
ปรากฏว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติ
เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับข้อคำถามที่แตกต่าง
กันมีดังนี้

3.2.1 การสนทนาและปรึกษาหารือกับผู้สูงอายุช่วยทำให้ได้รับความรู้
และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น

3.2.2 ผู้สูงอายุไม่ควรทำตัวสนุกสนานรื่นเริง เช่น คนหนุ่มสาว

4. การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

4.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X} = 3.25$)

สำหรับข้อที่นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีดังนี้

4.1.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุทางบวก ได้แก่

- (1) แสดงความเคารพและยกย่องผู้สูงอายุ
- (2) ขอบคณเมื่อผู้สูงอายุทำอะไรให้

4.1.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุทางลบ ได้แก่

- (1) กล่าววาจาเยาะเย้ยให้ผู้สูงอายุได้อาย
- (2) หุคให้ผู้สูงอายุน้อยใจ

4.2 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งโดย ส่วนรวมและเป็นรายข้อ ผลปรากฏว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่องความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปราย เฉพาะประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน สำหรับกลุ่มวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปรากฏว่าไม่มีเนื้อหาเรื่องสุขภาพผู้สูงอายุอยู่เลย ยกเว้นในหลักสูตร ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้กล่าวถึงผู้สูงอายุแต่เพียงเล็กน้อยในเรื่องสุขภาพของบุคคลวัยต่าง ๆ (กรมวิชาการ 2526: 102) จึงส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุเพียงระดับปานกลาง การที่เนื้อหาวิชา เรื่องสุขภาพผู้สูงอายุมิบรรจุอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตน้อยมาก อาจเนื่องจากยังไม่ค่อยมีผู้ใดมองเห็นความสำคัญในเรื่องของผู้สูงอายุมากเท่าที่ควร รวมทั้งเรื่อง

สุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับตัวเด็กโดยตรง แต่ต้องบรรจุอยู่ในหลักสูตรภายใต้หัวข้อย่อยว่า "ตัวเรา" (ชื่อหน่วยย่อยในหลักสูตร) อีกด้วย จึงทำให้เรื่องสุขภาพผู้สูงอายุได้รับการเน้นเอาไว้น้อยมาก ดังนั้นความรู้ส่วนใหญ่ที่นัก เรียนได้รับในเรื่องของสุขภาพผู้สูงอายุ อาจได้จากประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว โดยเฉพาะจากบ้านและชุมชนซึ่งนับเป็นแหล่งสำคัญรองจากโรงเรียน

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปี เด็กในวัยนี้กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น นับเป็นวัยที่พร้อมจะออกไปใช้ชีวิตลำพังนอกบ้าน หอใจกับชีวิตนอกบ้านมากกว่าวัยเด็ก เล็กและชอบอยู่บ้านน้อยลง (แพทย์หญิง คุณหญิงสุภา มาลากุล ณ อยุธยา 2523: 34) อย่างไรก็ตาม เด็กในวัยนี้ยังคงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้าน จากการศึกษาของดวงมาลัย และอภิญาพบว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นชอบใช้เวลาชมรายการบันเทิงต่าง ๆ จากโทรทัศน์ เพราะวัยรุ่นสนใจกิจกรรมทางสังคม บุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ สนใจรายการวิทยุ โทรทัศน์ (ดวงมาลัย เริกสำราญ และอภิญา อินทรกำแหง 2523: 84) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สื่อมวลชนต่าง ๆ ทุกรูปแบบรวมทั้งโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งคือการรับรู้ของเด็กไม่ค่อยได้เสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของผู้สูงอายุ จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อบุคคลวัยสูงอายุน้อย ทั้ง ๆ ที่โดยธรรมชาติเด็กที่อยู่ในวัยนี้น่าจะมีความสนใจในความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัวมาก (สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2518: 189)

1.2 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ผลปรากฏว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ดีกว่านักเรียนชาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเด็กในวัยนี้มีอัตราความเจริญแตกต่างกันโดย เด็กผู้หญิงมีอัตราความเจริญเร็วกว่าของเด็กผู้ชาย 1-2 ปี (สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2518: 181) จึงมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกายและการพัฒนาทางด้านสมองและพบว่าเด็กผู้หญิงฉลาดกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อย (สุชา จันทน์เอม 2528: 11) ดังนั้นนักเรียนหญิงจึงมีความพร้อมในเรื่องของการรับรู้มากกว่านักเรียนชาย โดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งโดยทั่วไปเพศหญิงมีความเกี่ยวข้องในเรื่องของการดูแลความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุมากอยู่แล้ว

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่านักเรียนชายในเรื่อง การลดอาหารประเภทที่มีไขมันสูงในผู้สูงอายุและความเสื่อมของประสาทสัมผัส ทำให้ผู้สูงอายุเมื่ออาหาร ทั้งนี้เนื่องจากเด็กผู้หญิงชอบเล่นเกมสเบาะ ๆ หรือเลียนแบบชีวิตในบ้าน (ศูนย์สุขวิทยาจิต 2525: 35) อาจทำให้เด็กผู้หญิงได้ใช้ความสังเกตสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ภายในครอบครัวรวมทั้งผู้สูงอายุด้วย จึงเกิดการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลอื่นที่เด็กในวัยนี้สนใจอยู่แล้วนับเป็นผลที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงภายในครอบครัวของเด็กเอง จึงทำให้นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่านักเรียนชาย

ส่วนข้อที่นักเรียนชายมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่านักเรียนหญิงได้แก่ สาเหตุที่ผู้สูงอายุมีความต้านทานโรคต่ำจึงทำให้เป็นโรคติดต่อดังง่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กผู้ชายมีความเข้าใจในกระบวนการและสาเหตุของการเกิดโรคและด้วยสามัญสำนึกของเด็กผู้ชายเองมีความคิดว่าตนเองเป็นเพศที่แข็งแรง เมื่อใดที่ร่างกายอ่อนแอหรือมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นก็มีสาเหตุมาจากการติดเชื้อหรือติดโรค เนื่องจากตนเองมีความต้านทานโรคต่ำ จึงมีความเข้าใจถึงสาเหตุแห่งการ เป็นโรคติดต่ของผู้สูงอายุได้ดีกว่านักเรียนหญิง

2. ทศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดี จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยที่ยังมีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวเป็นแบบขยาย (นิศา ชูโต 2525: 36) ทำให้เด็กมีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะในรายที่ผู้สูงอายุได้ช่วยดูแลเลี้ยงบุตรหลานหรือเด็กเล็ก ก็จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก นอกจากนี้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้มีการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความเคารพนบ และรู้จักแสดงความกตัญญูแก่ผู้ที่คอบุพการี นับเป็นวัฒนธรรมที่ดีงามที่ได้สั่งสอนสืบทอดกันมาช้านาน เมื่อเด็กได้รับวัฒนธรรมในทางที่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงศ์ (2523: 241) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สั่งสอนสืบทอดกันมาจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่งเรื่อย ๆ ไป สิ่งใดที่ได้รับจากวัฒนธรรมในทางที่ดี บุคคลในสังคมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดู คำสั่งสอนของบิดามารดาบางส่วนทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ เพราะประสบการณ์ทางสังคมครั้งแรกที่เด็กได้ประสบ คือ สมาชิกของครอบครัวและสภาพครอบครัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าภูมิหลังด้านลักษณะที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุย่อมมีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุด้วย โดย เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักเรียนได้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านส่วนตัวถึงร้อยละ 72.8 และระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 11 - 14 ปี ถึงร้อยละ 74 จากสถานภาพทั่วไปดังกล่าวของนักเรียนจึงอาจแสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของตนเองซึ่งตามลักษณะสังคมไทยเป็นครอบครัวขยายมีโอกาสดำเนินชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวทุกวัย และใช้เวลาอยู่กับครอบครัวนานนับแต่วัยเด็ก เป็นต้นมา จึงพอจะชี้ให้เห็นว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของนักเรียนและระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดีได้

2.2 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมปรากฏว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษามีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเรียนรวมกัน และนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และสภาพสังคมของนักเรียนใกล้เคียงกัน จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่านักเรียนชายในเรื่อง การสนทนาและปรึกษาหารือกับผู้สูงอายุ ช่วยทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กหญิงทุกวัยมักจะเล่นตามขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย (สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2518: 190) โดยบุคลิกลักษณะตามธรรมชาติของเด็กหญิงไทยจะมีความละเอียดอ่อน มีสัมมาคารวะ เคารพบนอบ และเชื่อฟังผู้อาวุโส มีความใกล้ชิดและใส่ใจต่อสมาชิกในครอบครัวมากซึ่งเป็นไปตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม จึงอาจเชื่อได้ว่าผู้สูงอายุเป็นแหล่งที่ปรึกษาหารือและเป็นแหล่งประสบการณ์ที่สำคัญ ส่วนนักเรียนชายมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่านักเรียนหญิงในเรื่อง ผู้สูงอายุไม่ควรทำตัวสนุกสนานรื่นเริง เช่นคนหนุ่มสาว ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายมีความคาดหวังต่อการวางตัว

ของผู้สูงอายุสูงกว่านักเรียนหญิง ทำให้เข้าใจว่าผู้สูงอายุซึ่งมีวัยแตกต่างจากกลุ่มของพวกคน น่าจะเป็นวัยที่กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของคนรุ่นหลัง จึงไม่ควรทำตัวสนุกสนานรื่นเริง เช่นคนหนุ่มสาว

3. การปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดี จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ดี จึงช่วยสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีด้วย เพราะในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างแน่ชัดแล้วว่าทัศนคตินั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากทีเดียวในเรื่องสุขภาพปฏิบัติของนักเรียน (สุชาติ โสภประยูร 2525: 49) ดังนั้นเมื่อนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุแล้วก็จะช่วยให้การนำความรู้หรือประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุซึ่งอยู่ภายในบ้านเดียวกันได้ดีเช่นกัน จึงมีผลทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครอยู่ในเกณฑ์ดี

3.2 เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการค้นพบนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันกล่าวคือ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ลักษณะโรงเรียนเป็นโรงเรียนสหศึกษา มีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เรียนรวมกันและนักเรียนมีบ้านเรือนอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร นักเรียนทุกคนมีผู้สูงอายุอาศัยรวมอยู่ในครอบครัว และส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุนานถึง 11-14 ปี ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบทั้ง 3 ประการดังกล่าว อาจชี้ให้เห็นได้ว่าความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีส่วนสัมพันธ์กับเพศของนักเรียน อายุ ลักษณะที่อยู่อาศัย ตลอดจนระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เพราะ

เด็กชายและเด็กหญิงในวัยนี้มีการเจริญเติบโตไม่เท่ากัน โดยเด็กหญิงจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นก่อน มีการพัฒนาทางด้านสมองและมีความพร้อมในการรับรู้มากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ในด้านความเป็นอยู่ภายในครอบครัวความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวก็แตกต่างกัน เด็กหญิงจะได้รับการอบรม เลี้ยงดูตามขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของไทยให้มีกิจกรรมนันทนาการที่เพลิดเพลิน สนใจเรื่องความเป็นอยู่ภายในบ้านประกอบกับสังคมไทยยังมีลักษณะครอบครัวเป็นแบบครอบครัวขยายหรือครอบครัวรวม มีสมาชิกวัยต่าง ๆ อยู่รวมกันนับตั้งแต่พ่อ แม่ ไปจนถึง ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ น้า อาว์ และผู้ใหญ่ในครอบครัวได้สืบทอดวัฒนธรรมไทยมาแต่โบราณในเรื่องความกตัญญูกตเวทิตามความเคารพนบถนอม รวมทั้งการมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเหล่านี้มีอิทธิพลกับวัยเด็กตอนปลายหรือวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น เป็นอย่างมาก เพราะจะสามารถปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติที่ดีคือผู้สูงอายุ เนื่องจากในขณะนี้เด็กโตขึ้นเริ่มมีความรู้ลึกซึ้งนึกคิด มีอารมณ์และมีรอยยิ้มใจหรือรอยประทับใจ ถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังหรือ เสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุในทางที่ดี ก็จะนำมา ซึ่งการปฏิบัติที่ดี เพราะทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทำได้มาซึ่งความรู้และการปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สุชาติ โสมประยูร 2525: 51)

นอกจากนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุเป็นอันมาก ถ้าได้มีการควบคุมรายการต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้มีเนื้อหาที่มีสาระเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ก็จะช่วยเป็นแรงกระตุ้นอีกทางหนึ่งทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคลวัยสูงอายุและเกิดการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความเอาใจใส่ด้วยความรักและความจริงใจในขณะที่ผู้สูงอายุยังมีชีวิตอยู่ มากกว่าการที่จะคอยแทนพระองค์เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ผลที่ได้ก็คือความสุขและความพอใจทั้งผู้ให้และผู้รับสมดังคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่ว่า "ให้ความรัก พิทักษ์อนามัย ผู้สูงวัยอายุยืน"

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจัดให้มีรายละเอียดของเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะในหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 ยังมีการกล่าวถึง

สุขภาพผู้สูงอายุน้อยมาก ทำให้เด็กมีความรู้เรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิตผู้สูงอายุน้อย นอกจากนี้ในด้านเนื้อหาแล้ว ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนเกิดประสบการณ์ตรง เช่น จัดให้นักเรียนมีโอกาสไปดูงานบ้านคนชราหรือสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จัดให้มีการช่วยเหลือหรือมีการบำเพ็ญประโยชน์ในสถานสงเคราะห์คนชรามอบหมายให้นักเรียนช่วยกันจัดหาข้าววัตถุหรือเขียนเรียงความที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีการแนะนำหนังสืออ่านประกอบแก่นักเรียน

2. ควรส่งเสริมค่านิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในเรื่องการนับถือผู้สูงอายุ การแสดงความกตัญญูทวดที่เป็นสิ่งที่ตั้งงามของสังคมไทยให้คงอยู่และจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่คนรุ่นใหม่ในทุก ๆ หน่วยของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางครอบครัว สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาระดับ 3 นักเรียนอยู่ในวัยเด็กตอนปลายหรือวัยที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นสามารถสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นได้ง่าย ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีส่วนช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับนี้ได้ โดยการให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุหรือส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าเรื่องราวของผู้สูงอายุที่มีคุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุ

3. ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ถือเป็นการปฏิบัติของทุกคน ควรให้เด็กได้มีการปฏิบัติกับผู้สูงอายุเหมือนกัน ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย เพราะในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ทุกคนต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจึงไม่ใช่หน้าที่ของเพศใดเพศหนึ่ง สิทธิในเรื่องนี้ไม่ควรแตกต่างกัน ดังเช่นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็เรียนวิชาคหกรรมศาสตร์เหมือนกันทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้การวิจัยความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กว้างขวางขึ้น จึงควรทำการศึกษารวบรวมตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนส่วนภูมิภาคด้วย เพื่อจะได้ นำข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบกันและใช้ เป็นประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียน ที่ถูกต้องและสมบูรณ์นั้น ควรจะใช้วิธีการศึกษาหลาย ๆ วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น อาจจะใช้แบบสอบถาม การสังเกตเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง

3. ควรมีการศึกษาติดตามในเรื่องความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งไม่มีโอกาสได้ศึกษาค่อ

4. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุระหว่างนักเรียนที่มีและไม่มีผู้สูงอายุอยู่ในบ้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย